

INFORMACIJA
o izmirenju obaveza Vlade Crne Gore prema Exim Kina banci po osnovu državne garancije izdate za potrebe kreditnog aranžmana zaključenog između Crnogorske plovidbe AD Kotor i Exim Kina banke

Ministarstvo finansija je, u ime Vlade Crne Gore („Garant“), izdalo Garantno pismo 26. januara 2010. godine, za Ugovor o preferencijalnom kreditnom zajmu za kupce za kupovinu dva broda, sklopljen između Izvozno-uvozne banke Kine- Exim Kina banka („Zajmodavac“) i Crnogorske plovidbe AD Kotor („Zajmoprimac“), u iznosu od 47.396.000,00 američkih dolara. Ugovor je zaključen na period od 15 godina, sa fiksnom kamatnom stopom od 3% godišnje. Otplata kamate počela je 2010. godine, dok je otplata glavnice otpočela u julu 2015. godine i otplaćuje se dva puta godišnje, svakog 21. januara i 21. jula. Sredstva kredita su u cijelosti povučena. Stanje duga nakon izmirenja rate, koja je dospjela 21. jula 2023. godine, iznosiće 9.479.200,00 američkih dolara, a rok dospjeća je 21.07.2024. godine.

Usled finansijskih poteškoća Crnogorske plovidbe AD Kotor, do 2020. godine, Vlada Crne Gore pružala je pomoć kompaniji iz Državnog budžeta za izmirenje obaveza prema Exim Kina banci po osnovu gore navedenih kreditnog aranžmana. Za te namjene su planirana sredstva na poziciji Ministarstva sobračaja i pomorstva, današnjeg Ministarstva kapitalnih investicija. Za navedene namjene, za potrebe Crnogorske plovidbe je, prema podacima dobijenim od Ministarstva kapitalnih investicija, u 2019. godini izdvojeno 5,1 miliona američkih dolara, dok je u 2020. godini izdvojeno oko 5,5 miliona američkih dolara.

Ministarstvo kapitalnih investicija obratilo se krajem 2020. godine Agenciji za zaštitu konkurencije u cilju pribavljanja mišljenja da li bi izdvajanje iz budžeta za pomenute namjene predstavljalo nedozvoljenu državnu pomoć. Tom prilikom, u skladu sa Zakonom, podnijeta je prijava za državnu pomoć Agenciji radi procjene usklađenosti sa Zakonom o dodjeli državne pomoći.

Kako je, shodno mišljenju Agencije za zaštitu konkurencije, Ministarstvo kapitalnih investicija do okončanja predmetnog ispitnog postupka, obustavilo dodjelu državne pomoći, došlo je do situacije da kompanija nije bila u mogućnosti da izmiri svoje obaveze prema Exim Kina banci po osnovu rata kredita sa rokom dospjeća na 21. januar 2021. godine i 21. jula 2021. godine.

Ministarstvo finansija je, u ime države Crne Gora, kao potpisnik Garantnog pisma, odnosno garant, po ovom osnovu tokom 2021. godine platilo Exim Kina banci ukupan iznos od 5.352.588,27 američkih dolara (januarska rata 2.696.832,40 + julska rata 2.655.755,87), a u skladu sa Zaključcima Vlade, broj 07-343/2 od 26. januara 2021. godine, dopunom Zaključaka Vlade broj 01-843/2, od 27. januara 2021. godine, kao i Zaključaka broj 04-3742/2, od 26. jula 2022. godine, nakon čega je na ime povraćaja uplaćenih iznosa, preko zaštitnika imovinsko pravnih interesa pokrenula postupak naplate ovog potraživanja.

Crnogorska plovidba je za prethodnu, 2022. godinu, usled pozitivnog poslovanja kompanije, cjelokupan iznos sredstava za rate predmetnog kredita, u iznosu od 5,21 miliona američkih dolara, obezbijedila iz sopstvenih sredstava i uplatila Exim Kina banci, s tim da dugovanje

prema Državi u iznosu od 5,35 miliona eura, po osnovu ranije plaćenih rata u okviru garancije, još uvijek nije izmireno.

Međutim, dospjeli iznos rate predmetnog kredita Crnogorske plovidbe za januar 2023. godinu koji je iznosio 2.551.484,67 američkih dolara, društvo nije uredno izmirilo u skladu sa rokom dospijeća.

Naime, od ukupnog dospjelog iznosa, Crnogorska plovidba je Exim Kina banci uplatila iznos od 950.000,00 američkih dolara, dok je ostatak od 1.601.484,67 američkih dolara, u skladu sa zahtjevom, Exim Kina banke i Zaključcima Vlade, broj 07-142/23-693/2 od 15. februara 2023. godine, izmirilo Ministarstvo finansija, čime je izvršilo obaveze iz Gatrantnog pisma.

Imajući u vidu sve navedeno, i činjenicu da rate po ovom osnovu dospijevaju polugodišnje, Ministarstvo finansija je posredstvom e-mail komunikacije, dana 09.06.2023. godine, kasnije i putem dopisa dana 16.06.2023. godine, od resornog ministarstva, odnosno Ministarstva kapitalnih investicija zatražilo informaciju da li kompanija planira uredno izmirenje obaveza koje dospijevaju 21. jula 2023. godine. Ministarstvo kapitalnih investicija prosljedilo je odgovor Crnogorske plovidbe kojim su informisani da društvo neće biti u mogućnosti da u cijelosti izmiri obaveze koje dospijevaju u julu 2023. godine.

Naime, kako su iz društva sopštili, prilikom putovanja broda kroz Crveno more na putu za Luku Ravena u Italiji, jedan od članova posade je preminuo, pa su zbog brže dopreme pokojnika porodici, odlučili da brod svrati u Luku Bar, gdje je iskrcan. Tom prilikom se brod, odlukom pravosudnih državnih Organa, neplanirano zadržao 4 dana u Baru, čme je došlo do kašnjenja dolaska i iskrcaja u Luku Ravena, čime su unajmitelju stvoreni neplanirani troškovi. Takođe, na povratku iz Italije, planirano je da brod svrati u brodogradilište Bijela gdje bi se montirao lanac sa sidrom, koji je izgubljen prlje nekih 6-7 mjeseci, što je takođe prouzrokovalo dodatne troškove.

Dospjeli iznos rate predmetnog kredita Crnogorske plovidbe za jul 2023. godinu iznosi 2.512.777,937 američkih dolara, od čega se na otplatu glavnice odnosi iznos od 2.369.800,00 američkih dolara a na otplatu kamate iznos od 142.977,93 američkih dolara. Od ukupnog dospjelog iznosa, Crnogorska plovidba je Exim Kina banci uplatila iznos od 500.000,00 američkih dolara.

Imajući u vidu navedeno, kao i činjenicu da od strane Crnogorske plovidbe nije bilo naknadnih uplata po ovom osnovu, dana 25.07.2023. godine, Exim Kina banka dostavila je Ministarstvu finansija pismo, zajedno za Zahtjevom za plaćanje, kojim zahtijevaju da, usled poteškoća Crnogorske plovidbe da samostalno izvrši uplatu ostatka obaveza na vrijeme, Ministarstvo finansija ispuni svoju obavezu garanta i uplati preostali dio obaveza po osnovu kredita.

Napominjemo, da će banka neizmirene obaveze Zajmoprimaca, u ukupnom iznosu od 2.012.777,93 američkih dolara u eurskoj protivvrijednosti na dan plaćanja, uvećati za

dodatne troškove kamate (indemnity interest) koji će biti naknadno obračunati do dana plaćanja, takođe u eurskoj protivvrijednosti na dan plaćanja¹.

Shodno tome, Ministarstvo finansija ovim putem traži saglasnost Vlade Crne Gore, da se izvrše obaveza iz Gatrantnog pisma i Exim Kina banci uplati preostali iznos obaveza, u ukupnom iznosu od 2.012.777,93 američkih dolara.

Rješenjem Agencije za zaštitu konkurencije, broj UPI-01-430/20-79/24, od 17. avgusta 2022. godine, utvrđuje se da dodjela garancije privrednom društvu Crnogorska plovidba AD Kotor, predstavlja nezakonito dodijeljenu državnu pomoć, što znači da je i svaka neizmirena dospjela rata kredita koju je država platila po osnovu garancije, državna pomoć u punom iznosu tih rata.

U skladu sa pomenutim Garantnim pismom, Vlada Crne Gore garantovala je uredno izmirenje svih finansijskih obaveza Zajmoprimaca, i obavezala se da će, kao garant, na osnovu pisanog zahtjeva Exim Kina banke, izmiriti sva dospjela dugovanja koja potražuje Exim Kina banka, kada Zajmoprimac ne izmiri dospjele obaveze do roka dospijeća.

Shodno pomenutom, i pored mišljenja Agencije za zaštitu konkurencije, Vlada Crne Gore je dužna je da, kao garant po predmetnom kreditnom aranžmanu, izmiri obavezu prema Zajmoprimcu imajući u vidu da je obaveza zasnovana Ugovorom o garanciji i da u cilju održavanja reputacije i povjerenja koju Crna Gora ima u odnosu sa međunarodnim povjeriocima obaveza mora biti izvršena bez odlaganja.

Važno je napomenuti da će, prema dosadašnjoj praksi, Ministarstvo finansija zahtijevati od kompanije da nadoknadi troškove koje je Država imala po osnovu izmirenih obaveza u vezi sa garancijom. Takođe, Ministarstvo finansija će obavijestiti Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa Crne Gore i dostaviti potrebnu dokumentaciju, kako bi bile preduzete sve potrebne radnje radi zaštite imovinsko pravnih interesa Države.

¹ Potrebno je napomenuti da je dodatne troškove kamate (indemnity interest) na ime izmirenih obaveza iz 2021. godine i 2023. godine izmirila kompanija Crnogorska plovidba AD Kotor.